437 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliği

Bu doküman, ilgili mevzuat metnini AB Global Mevzuat Arşivi düzeninde sunar.

16.12.2005 tarihli 26025 Sayılı Resmi Gazete

TEBLİĞ

Maliye Bakanlığından;

437 SERİ NO'LU TAHSİLAT GENEL TEBLİĞİ

Kapsam

Bilindiği gibi, 31.3.2005 tarihli ve 25772 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan Kanunun bazı maddelerinin uygulamasına ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek görülmüştür.

I- KANUN KAPSAMINA GİREN İDARİ PARA CEZALARI

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 2 nci maddesi ile Kabahat; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık olarak tanımlanmış, 16 ncı maddesi ile de kabahatler karşılığında uygulanacak idari yaptırımlar; idari para cezası ve idari tedbirler olarak tasnif edilmiştir. Anılan madde idari tedbirleri mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olarak tanımlamıştır. Kanunun 3 üncü maddesi ile bu Kanunun genel kanun niteliğinde olduğu belirtilerek, Kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, 1.6.2005 tarihinden önce yürürlüğe girmiş olan tüm Kanunlarda yer alan idari para cezaları hakkında Kabahatler Kanununun genel hükümleri uygulanacaktır.

Örneğin, idari yaptırım kararlarında bulunması gereken hususlar, kararların ilgililere tebliğ usulü, yasal başvuru süreleri ve başvuru yolları, ödeme usulü, zamanaşımı, idari para cezalarının Devlet geliri sayılması yönündeki düzenlemeler genel hükümler olup, ilgili Kanunlarda aksine hüküm

bulunsa dahi Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

1.6.2005 tarihinden önce işlenen kabahatler ile ilgili olarak bu tarihten sonra alınan idari yaptırım kararları sonucunda verilen idari para cezaları bu Kanun hükümlerine tabi olacaktır.

1.6.2005 tarihinden önce idari yaptırım kararı alınmış kabahatler hakkında 5326 sayılı Kanun hükümleri uygulanmayacak, ilgili mevzuatı çerçevesinde işlemler sürdürülecektir.

5326 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1.6.2005 tarihinden sonra yürürlüğe giren Kanunlarda, anılan Kanunun genel hükümlerinden farklı düzenleme içeren hükümlerin bulunması halinde, bu hükümler Kabahatler Kanunundan sonra düzenleme getirmiş olduğundan, özel hüküm olarak dikkate alınarak uygulanacaktır.

II- İDARİ PARA CEZASI VERMEYE YETKİLİ OLAN KAMU TÜZEL KİŞİLERİ

5326 sayılı Kanuna göre cezalandırılması öngörülen fiillerin tespitini ve ceza verilmesini gerçekleştiren kamu tüzel kişileri ile bunların organlarının, haksızlığı tespit etme ve ceza verme yetkileri kanunlardan kaynaklanmaktadır.

Kamu tüzel kişilerinin tamamı, görevleri gereği verecekleri idari para cezalarının uygulamasını, 5326 sayılı Kanunda yer alan genel esaslara bağlı kalarak yapacaklardır.

Kamu tüzel kişilerinin, görev alanları ve bütçe yapıları dikkate alınarak aşağıdaki şekilde tasnif edilmesi mümkündür.

a) Merkezi Yönetim (Devlet Tüzel Kişiliği): Devlet Tüzel Kişiliğini oluşturan daireler genel bütçeye dahil dairelerdir.

b) İdari Kamu Kurumları: Devlet Tüzel Kişiliğinin öteden beri yürüttüğü kimi hizmet ve faaliyetleri yerine getirmek üzere kanunla kurulmuş olan kamu tüzel kişileridir. Bu tüzel kişiler temelde katma bütçeli idareler olarak kurulmuş olan genel müdürlüklerdir. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü gibi kurumlar katma bütçeli idarelerdir.

c) Mahalli İdareler (Yerel Yönetim Birimleri): Mahalli müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş olan mahalli idareler; il özel idareleri, belediyeler ve köylerden oluşmaktadır.

d) İktisadi Kamu Kurumları: İktisadi alanda faaliyette bulunmak için oluşturulan kamu tüzel kişileri, iktisadi kamu kurumları olup bu kurumlara T.C. Devlet Demir Yolları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmesi, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü, Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. örnek olarak verilebilir.

e) Sosyal Kamu Kurumları: Bu kurumlar, insanların sosyal haklarını ve güvenliklerini karşılamak ve sağlamak üzere oluşturulmuş olan kamu tüzel kişileridir. Bu kurumlara, T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu (Bağ-Kur), Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Basın-İlan Kurumu örnek olarak gösterilebilir.

f) Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Kurumları: Bu kurumlar, bilimsel, teknik ve kültürel alanlarda faaliyette bulunmak üzere oluşturulmuş olan tüzel kişiliklerdir. Bu kurumlara üniversiteler, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü örnek olarak verilebilir.

g) Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları: Bu kurumlar, belli mesleklere mensup insanların zorunlu olarak katıldıkları ve bağlı oldukları tüzel kişiliklerdir. Bu kurumlara, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Barolar Birliği, Eczacılar Birliği, Türkiye Tabipler Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği örnek olarak gösterilebilir.

h) Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar: Serbest piyasa ekonomisinde faaliyette bulunan işletmelerin, tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması, piyasanın düzenlenmesi, denetlenmesi, piyasanın rekabet esasları çerçevesinde işler duruma getirilmesi, ve bu çerçevede denetleyici ve gerekiyorsa yaptırımlar uygulayıcı bağımsız idari nitelikli kuruluşlardır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, Kamu İhale Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Rekabet Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu gibi kurumlardır.

Yukarıda yer verilen kamu tüzel kişiliği tasnifine dahil kamu tüzel kişileri ile bu tasnifte yer almayan diğer kamu tüzel kişilerine idari para cezası verme yetkisi kanunla verilmiş olması halinde, bu tüzel kişilerce verilecek idari para cezalarında 5326 sayılı Kanunla getiren genel esaslara uyulması gerekmektedir.

5326 sayılı Kanun idari para cezası verme yetkisini Cumhuriyet Savcılarına ve Mahkemelere de vermiş olup bu merciiler tarafından verilen idari para cezaları hakkında da bu Tebliğde yapılan açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

III- İDARİ PARA CEZASI VERMEYE YETKİLİ OLAN KAMU TÜZEL KİŞİLERİNCE YAPILACAK İŞLEMLER

Kabahatler Kanunu uyarınca idari yaptırım olarak idari para cezası uygulayan idarelerce aşağıdaki açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

A- İdari Yaptırım Kararlarında Yer Alacak Bilgiler

5326 sayılı Kanunun 25 inci maddesine göre idari yaptırım kararlarında;

a) Hakkında idari yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresinin,

b) İdari yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiilinin,

c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün delillerin,

d) Karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliğinin,

e) Fiilin işlendiği yer ve zamanın,

bulunması zorunludur.

İdari yaptırım kararında, söz konusu bilgilerin yanı sıra idari para cezasının ödeme süresi, ödeme yeri, idari yaptırım kararına karşı kanun yolu, mercii ve süresi, indirimli ödeme hakkı, taksitlendirme talep etme hakkı, ödeme yapılmaması halinde uygulanacak müeyyideler ile tebliğ tarihi bilgilerine yer verilmesi gerekmektedir.

İdari yaptırım kararlarına; kararın ilgilisine huzurda tebliğ edilmesi veya tebliğ edilmiş sayılması halinde kararın verildiği esnada, 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesi halinde de idarede kalan nüshalara tebligatı müteakip tebliğ tarihi yazılacaktır.

İdari yaptırım kararının idarede kalan nüshalarında, 5326 sayılı Kanun hükümlerine göre kararın kesinleşme tarihine yer verilecektir.

İdari yaptırım kararı uygulayan idarelerce hakkında idari para cezası verilen kişinin biliniyorsa T.C. kimlik numarası ve vergi kimlik numarası da kararda gösterilecektir.

İdari yaptırım kararlarını tutanak tanzimi suretiyle uygulayan idarelerce düzenlenecek tutanaklarda, idari yaptırım kararlarında bulunması gereken ve yukarıda açıklanan tüm bilgilere yer verilmesi, tutanakların seri ve sıra numaralarının birbirini takip eder şekilde bastırılması, görevli personele zimmetle teslim edilmesi, tutanakların iptal edilmesi gerektiğinde, iptal işlemlerinin tutanağın üzeri çizilmek ve iptal şerhi konulmak suretiyle gerçekleştirilmesi, tutanakların güvenliği konusunda gerekli özenin gösterilmesi icap etmektedir.

B- İdari Yaptırım Kararlarının Tebliğ Usulü

5326 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinde,

"(1) İdari yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgili kişiye tebliğ edilir. Tebligat metninde bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresi açık bir şekilde belirtilir.

(2) İdari yaptırım kararının ilgili gerçek kişinin huzurunda verilmesi halinde tutanakta bu husus açıkça belirtilir. Bu karara karşı başvurabileceği kanun yolu, mercii ve süresine ilişkin olarak bilgilendirildikten sonra kişinin karar tutanağını imzalaması istenir. İmzadan kaçınılması halinde bu durum tutanakta açıkça belirtilir. Karar tutanağının bir örneği kişiye verilir.

(3) Tüzel kişi hakkında verilen idari yaptırım kararları her halde ilgili tüzel kişiye tebliğ edilir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre, idari yaptırım kararlarının ilgililere yukarıda belirtilen tebliğ usulüne göre tebliğ edilmesi zorunlu olup ilgili mevzuatında tebliğ usulüne ilişkin özel hüküm yer alsa dahi uygulanmayacaktır.

C- İdari Para Cezalarının Kesinleşmesi

5326 sayılı Kanunun 27 ila 31 inci maddelerinde idari yaptırım kararlarına karşı başvuru yolu, başvurunun incelenmesi, itiraz yolu, vazgeçme ve kabul ile masrafların ve vekalet ücretinin ödenmesi hususları düzenlenmiştir.

Söz konusu hükümlere göre, idari yaptırım kararları;

i) Kararın ilgilisine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulmadığı takdirde bu sürenin bitiminde,

ii) Kanuni süresinde sulh ceza mahkemesine başvurulması halinde,

- Sulh ceza mahkemesinin kararına itiraz edilmemiş ise kararın taraflara tebliğini takip eden 7 nci günün bitiminde,

- 2.000 YTL'ye kadar (bu tutar dahil) idari para cezalarına ilişkin sulh ceza mahkemesinin karar tarihinde,

iii) Sulh ceza mahkemesi kararına karşı ağır ceza mahkemesine itiraz edilmesi halinde itiraz üzerine verilen karar tarihinde,

kesinleşmektedir.

5326 sayılı Kanunla idari para cezalarına karşı başvurulacak yargı mercileri ve süreleri gibi yargılamaya ilişkin düzenleme yapıldığından, idari para cezalarının düzenlendiği özel kanunlarda bu konuda hüküm bulunsa dahi bu hükümler uygulanmayacaktır.

D- İdari Para Cezalarının Tahsili

1- Ödeme Zamanı ve Yeri

Ödeme Zamanı

5326 sayılı Kanunda idari para cezalarının ödeme süresine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Bu husus dikkate alındığında, idari para cezalarının ödeme süresi, ilgili kanunlarında düzenlenen hallerde bu sürelerdir.

İdari para cezalarının ilgili kanunlarında ödeme zamanı gösterilmemiş ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 37 nci maddesine göre ödeme süresinin tayini gerekmektedir.

Buna göre, özel kanunlarında ödeme süresi belirtilmemiş idari para cezalarının, Kabahatler Kanununun 26 ncı maddesine göre ilgilisine tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde

ödenmesi gerekmekte olup, 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden bu tebligatın, idari yaptırım kararını veren kamu tüzel kişilerince idari yaptırım kararlarında "ödemenin 1 ay içinde yapılması gerektiği" hususu belirtilmek suretiyle yapılması uygun görülmüştür.

Ödeme Yeri

5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde idari para cezalarının Devlet Hazinesine ödeneceği hükme bağlanmıştır.

İdari yaptırım kararlarının kesinleşmesinden önce ve sonra olmak üzere ödeme yeri aşağıda belirtilmiştir.

a) İdari Yaptırım Kararlarının Kesinleşmesinden Önce Ödeme Yeri

İdari yaptırım kararı veren idareler; idari para cezalarını, kanuni ödeme süresi içinde ya da idari yaptırım kararlarının kesinleşmesinden önce ödemek isteyen kişilerden tahsil edecek ve tahsil ettiği tutarları Hazine hesaplarına aktaracaktır.

İdari yaptırım kararları genel bütçeye dahil daireler tarafından verilmiş ise söz konusu cezalar, sayman mutemetleri ve saymanlıklar (merkez saymanlıkları, mal müdürlükleri ve Defterdarlık muhasebe müdürlükleri) vasıtasıyla tahsil edilecektir. Genel bütçeye dahil dairelerin bankalar aracılığı ile tahsilat yetkisi bulunması halinde bu dairelerin banka hesaplarına da ödeme yapılacaktır.

Mahkemeler ve Cumhuriyet Savcılıklarınca verilen idari para cezaları ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununa göre verilen idari para cezaları kesinleşmeden önce sayman mutemetlerine ve vergi dairelerine veya vergi daireleri adına tahsilat yetkisi bulunan bankalara ödenecektir.

İdari yaptırım kararları katma bütçeli kuruluşlar tarafından verilmiş ise söz konusu idari para cezaları, ilgili saymanlıklara veya görevlendirilen personeline ya da banka hesaplarına ödenebilecektir.

Mahalli idareler, sosyal kamu kurumları, iktisadi kamu kurumları, bilimsel, teknik ve kültürel kamu kurumları, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya diğer kamu tüzel kişileri tarafından verilen idari yaptırım kararları da 5326 sayılı Kanun hükümlerine tabi olup, bu kurumlar idari para cezalarını, yasal ödeme süresi içerisinde, mevcut tahsilat sistemlerine göre tahsil etmeye devam edeceklerdir.

5326 sayılı Kanundan önce yapılan düzenlemeler nedeniyle kanuni ödeme süresi içinde vergi dairelerine ödenen para cezaları, bu bölümde belirtilenler hariç olmak üzere bundan böyle kanuni ödeme süresi ve kararın kesinleşmesi süresi içerisinde idari yaptırım kararı veren idarelere ödenecektir.

b) İdari Yaptırım Kararlarının Kesinleşmesinden Sonra Ödeme Yeri

İdari yaptırım kararlarının kesinleşmesi üzerine ödemeler, ilgili vergi dairesinin hesabının bulunduğu bankalara veya vergi dairelerine yapılacaktır.

Ödeme veya kesinleşme süresi içerisinde ödenmeyen idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararları, kesinleşmesini müteakip tahsil için borçlunun ikametgahının, tüzel kişilerin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yerdeki vergi dairesine, birden fazla vergi dairesi bulunması halinde süreksiz vergileri tahsil ile görevli vergi dairelerine gönderilecektir.

6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere vergi dairesine gönderilen idari para cezalarına karşılık idarelerce tahsilat yapılmayacak, tahsilat yapılmış ise önceden gönderilen idari yaptırım kararı ile ilgisi sağlanmak suretiyle tahsil edilen tutarlar vergi dairesine bildirilecektir.

İdari yaptırım kararı veren idareler, kanuni ödeme süresi içerisinde ya da kararların kesinleşmesinden önce yaptıkları tahsilatların dayanağı olan idari para cezası kararlarını/tutanaklarını vergi dairelerine göndermeyeceklerdir.

2- İndirim Uygulaması

5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (6) numaralı fıkrasında "Kabahat dolayısıyla idari para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte

üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez." hükmü yer almaktadır.

Anılan hüküm ile yapılan düzenleme;

1- İdari para cezasını veren kamu görevlisine, para cezasının verildiği anda ödeyen kişilerin yaptığı ödemelerde indirim uygulanacağı,

2- İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişilerin indirim hakkından yararlanacağı,

yönündedir.

İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeme ifadesi; 5326 sayılı Kanun uyarınca idari yaptırım kararının tebliğ tarihinden itibaren geçecek 15 günlük başvuru süresini, mahkemeler tarafından verilen idari yaptırım kararlarında ise kararın tebliğ tarihinden itibaren geçecek 7 günlük itiraz süresini ifade etmektedir.

Bununla birlikte, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda 7 gün, 15 gün, 30 gün gibi ödeme süreleri bulunmakta, ödeme süresi ilgili kanununda yer almayan idari para cezaları da 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre yapılan tebligatı müteakip bir ay içinde ödenmektedir.

Peşin ödeme indirimi, amme alacağının kanuni ödeme süresi geçtikten sonra uygulanamayacağından, 15 günlük başvuru yolu (dava açma) süresinden daha az ödeme süresi olan para cezaları için indirim, ödeme süreleri içerisinde yapılan ödemelerle sınırlı olacaktır. Buna karşın, kanuni ödeme süresi 15 günü aşan para cezalarında ise peşin ödeme indirimi 15 günlük başvuru yolu süresi içerisinde yapılan ödemelere uygulanacak, bu süreden sonra yapılan ödemelerde ise peşin ödeme indirimi uygulanmayacaktır.

İdarelerce kanuni ödeme süresi içerisinde yapılan tahsilatlarda peşin ödeme indirimi uygulanıp uygulanmayacağı yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde tespit edilecek, tahsilat esnasında düzenlenecek makbuzlarda idari para cezası tutarı, indirim tutarı ve tahsilat tutarı ayrı ayrı gösterilecektir.

Peşin ödeme indirimi, idari para cezasının tamamı üzerinden nakden veya ilgili mevzuatı gereği kabul edilmiş olması şartıyla çekle yapılacak ödemelere uygulanacak, kısmi ödemelere uygulanmayacaktır.

3- Taksitlendirme Uygulaması

5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (3) numaralı fıkrasında "İdari para cezası, Devlet Hazinesine ödenir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde idari para cezasının, ilk taksidinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde idari para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Bu madde hükmüne göre, taksitlendirme başvurusu idari yaptırım kararının tebliğini müteakip kanuni ödeme süresi içinde bu kararı veren idareye yapılacak ve talepler bu idareler tarafından değerlendirilerek karara bağlanacaktır. Kanuni ödeme süresinden sonra yapılan taksitlendirme başvurularının değerlendirilmeyeceği tabiidir.

Taksitlendirme talebi kabul edilen borçlular; 4 eşit taksit halinde ve birinci taksit idari para cezasının kanuni ödeme süresi içinde, kalan 3 taksit ise idari para cezasının tebliğ tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde idarece belirlenecek sürelerde ödeyecektir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde idari para cezasının kalan kısmı muaccel hale gelecek ve tahsil için durum ilgili vergi dairesine bildirilecektir.

Diğer taraftan, 5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasında, "Kesinleşen karar, derhal tahsil için mahallin en büyük mal memuruna verilir..." hükmü yer almakta olup idari yaptırım kararlarının kesinleşmesi bu Tebliğin III-C bölümünde açıklanmıştır. Bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, idari yaptırım kararları üzerine Kanunda düzenlenen başvuru yolu kullanıldığı takdirde, 6183 sayılı Kanun uyarınca takibat yapılmayacaktır. Ancak, borçlu tarafından rızaen ödeme yapılabileceği tabiidir.

Buna göre, 5326 sayılı Kanunda düzenlenen taksitlendirme uygulaması, Kanunda yer alan başvuru yoluna gidilmemesi halinde yapılabilecektir.

Bununla birlikte, idari para cezasının kanuni ödeme süresi içerisinde yapılan başvuru üzerine taksitlendirilmesinden sonra borçlu tarafından süresi içerisinde başvuru yoluna gidilmesi durumunda, idari para cezasının takibi duracağından, taksit tutarlarının süresinde ödenmemesi alacağın tamamını muaccel kılmayacak, dava sürecinin bir yıllık taksitlendirme süresinden fazla olması halinde idarece verilecek bir yıllık süre geçersiz sayılacaktır. Dava sürecinin idarece verilen taksitlendirme süresinden az olması halinde ise geçmiş taksitlerin kalan taksit süreleri içerisinde, ödeme süresi gelmemiş taksit veya taksitler ile birlikte ödenmesine müsaade edilecektir. Bu durumda da taksitlerin süresinde ödenmesi şartı aranılacak, taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde idari para cezasının kalan kısmı takip ve tahsil için ilgili vergi dairesine gönderilecektir.

5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesine göre yapılacak taksitlendirmelerde teminat ve tecil faizi aranılmayacaktır.

Ancak, bu maddeye göre yapılan taksitlendirmeler, cebren takip ve tahsil muamelesini durduran nitelik taşımakla birlikte, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda yer alan ek mali yükümlülükleri kaldırmadığından, kanuni ödeme süresinde ödenmeyen idari para cezalarının taksitlendirilip taksitlendirilmemesine, başvuru veya itiraz yoluna gidilip gidilmemesine bakılmaksızın ilgili kanununda öngörülen ek mali yükümlülüğün uygulanması ve tahsili gerekmektedir.

E- İdari Para Cezasını Tahsil Eden Kamu Tüzel Kişileri Tarafından Tahsil Edilen Tutarların Hazine Hesaplarına Aktarılması

İdari yaptırım kararı uygulayarak kanuni ödeme süresi ya da kararların kesinleşme süresi içerisinde tahsilat yapan genel bütçeye dahil daireler, tahsil ettikleri idari para cezalarını bu amaçla açılmış hesaplara bütçe geliri kaydedeceklerdir.

Genel bütçeye dahil daireler dışında kalan idareler; tahsil ettikleri idari para cezalarını, tahsil ettikleri ayı takip eden ayın 7 nci günü, bu tarihin resmi tatile rastlaması halinde tatili izleyen ilk iş günü, Aralık ayı içerisinde tahsil edilen tutarı ise bütçe yılının son iş günü, mesai saati bitimine kadar; borçlunun vergi kimlik numarası, T.C. kimlik numarası, adı soyadı/unvanı, tahsilat tarihi, idari para cezası tutarı, tahsilat tutarı, tahsilatın indirimli veya taksitle yapılması halinde bu

durumu belirtir şerh ve tutar, tahsilata konu makbuzların seri sıra numaraları, tahsilat sırasında ek mali yükümlülük tahsil edilmiş ise bu tutar, ayrı ayrı belirtilmek suretiyle düzenlenecek listeler ile idarenin bulunduğu yerde; tek vergi dairesi varsa bu vergi dairesine, birden fazla vergi dairesi varsa süreksiz vergileri tahsil etmekle görevli vergi dairelerine yatıracaktır. Bu idareler söz konusu tutarları nakden ödeyebilecekleri gibi vergi dairelerinin T.C. Ziraat Bankası nezdindeki saymanlık hesabına da vergi tahsil alındısı karşılığında ödeyebileceklerdir.

Anılan idareler bu Tebliğde belirtilen sürelerde tahsil ettikleri tutarı, Hazine hesaplarına aktarmadıkları takdirde, haklarında yapılacak cezai kovuşturma dışında süresinde aktarılmayan tutar, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre aktarmada geciken idareden cebren takip ve tahsil edilecektir.

5326 sayılı Kanun 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, bu Kanun kapsamına giren idari para cezalarından, bu Tebliğin yayımı tarihine kadar ilgili idarelerce, tahsil edilmiş olan idari para cezaları, Tebliğin yayımlandığı ayı takip eden ayın sonuna kadar Hazine hesaplarına yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde aktarılacaktır.

IV- MAHKEMELER VE CUMHURİYET SAVCILARI TARAFINDAN VERİLEN İDARİ PARA CEZALARI

5326 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde, kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde mahkemeler tarafından idari yaptırım kararı verileceği hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun diğer hükümleri ile birlikte konu değerlendirildiğinde, mahkemeler tarafından verilen idari para cezalarına karşı itiraz mercii, ağır ceza mahkemeleri olup mahkemeler tarafından verilen idari para cezalarına karşı ağır ceza mahkemelerine itiraz edilmemesi veya itiraz sonrası verilen karar üzerine kesinleşen idari yaptırım kararı, tahsil edilmek için borçlunun ikametgahının, tüzel kişilerin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yerdeki vergi dairesine, birden fazla vergi dairesi bulunması halinde süreksiz vergileri tahsil ile görevli vergi dairelerine gönderilecektir.

Mahkemeler tarafından verilen idari para cezaları yine mahkemelerce ilgilisine tebliğ edileceğinden, mahkemelerce kovuşturmalar sırasında tespit edilen kabahatlere yönelik olarak verilecek idari para cezalarının hükmedildiği kararlarda, idari para cezalarının düzenlendikleri

özel kanunlarda yer alan ödeme sürelerine de yer verilmesi gerekmekte, bu yönde özel kanunlarda bir düzenlemenin yer almaması halinde ise idari para cezalarının 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre bir ay içinde ödenmesine yönelik bir hükmün kararda bulunması icap etmektedir. Bu itibarla, mahkemeler tarafından verilen kararlarda ödeme süresine yönelik bir hükmün yer almaması halinde, vergi daireleri tarafından ilgili mahkemelerden ödeme sürelerine yönelik bir açıklama talep edilmesi gerekeceği tabiidir.

5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde düzenlenen peşin ödeme indirimi mahkeme kararına karşı itiraz süresi olan 7 gün içinde yapılacak ödemelere uygulanacak, taksitlendirme uygulaması ise mahkeme kararında yer aldığı takdirde, yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde tayin edilen ödeme süresi içerisinde yapılan başvuru üzerine tahsilatla görevli vergi dairelerince yapılacaktır.

Ancak bu taksitlendirmenin 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi ile ilgisi bulunmadığından vergi dairelerince 5326 sayılı Kanuna göre yapılan taksitlendirmelerde teminat ve tecil faizi alınmayacağı tabiidir.

5326 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinde ise Cumhuriyet Savcısının; Kanunda açıkça hüküm bulunması halinde bir kabahat dolayısıyla idari yaptırıma karar verme yetkisi bulunduğu düzenlenmiştir.

Cumhuriyet Savcıları tarafından verilen idari para cezaları ile ilgili olarak bu Tebliğin III' üncü bölümünde açıklanan esaslar çerçevesinde işleme tabi tutulacak ve idari para cezalarının ödeme süresi, ödeme yeri ve taksitlendirilmesi işlemleri ise bu bölümde yer alan açıklamalara göre belirlenecektir.

V- İDARİ PARA CEZALARININ TAHSİL ZAMANAŞIMI

6183 sayılı Kanunun 102 nci maddesinde "Amme alacağı, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Para cezalarına ait hususi kanunlardaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur.

Zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemeler kabul olunur." hükmü yer almaktadır.

5326 sayılı Kanunun "Yerine getirme zamanaşımı" başlıklı 21 inci maddesinde;

"(1) Yerine getirme zamanaşımının dolması halinde idarî para cezasına veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar artık yerine getirilemez.

(2) Yerine getirme zamanaşımı süresi;

a) Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde yedi,

b) Yirmibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde beş,

c) Onbin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde dört,

d) Onbin Türk Lirasından az idarî para cezasına karar verilmesi halinde üç,

Yıldır.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin zamanaşımı süresi on yıldır.

(4) Zamanaşımı süresi, kararın kesinleşmesi tarihinden itibaren işlemeye başlar.

(5) Kanun hükmü gereği olarak idarî yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zamanaşımı işlemez." hükmü bulunmaktadır.

Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde, Kabahatler Kanunu kapsamındaki idari para cezalarının tahsil zamanaşımı süresi, Kanunun 21 inci maddesine göre tespit edilecektir.

Ancak, 6183 sayılı Kanunun 103 ve 104 üncü maddelerinde düzenlenen tahsil zamanaşımını kesen haller ile tahsil zamanaşımının işlememesi halleri ayrıca dikkate alınacaktır.

5326 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (5) numaralı fıkrasında yer alan "Kanun hükmü gereği olarak idarî yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zamanaşımı işlemez." hükmü, idari para cezalarının kesinleşme sürecinde geçen sürede zamanaşımının işlemeyeceğini ifade etmekte olup, bu hüküm de tahsil zamanaşımının işlemeyeceği haller olarak dikkate alınacaktır.

VI- VERGİ DAİRELERİNCE YAPILACAK İŞLEMLER

1) İdari para cezası uygulayan idarelerce, kanuni ödeme sürelerinde ya da kesinleşme süresi içerisinde tahsil edilemeyen ve kesinleşen idari para cezalarına ilişkin idari yaptırım kararlarının, 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edilmek üzere görevli vergi dairelerine gönderilmesi üzerine vergi dairelerince;

- İdari yaptırım kararının kesinleşip kesinleşmediği kontrol edilecek, kesinleşmeden önce tahsil için intikal ettirilmiş kararlar bulunması halinde işleme alınmayarak ilgili idareye geri gönderilecektir.

- İdari para cezalarının takibine, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliğiyle başlanacaktır.

2) İdari yaptırım kararının kesinleşme tarihi, idari para cezasının zamanaşımının başlangıç tarihi olduğundan, kesinleşme tarihi vergi dairesi kayıtlarında ayrıca izlenecektir.

3) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre kesilen trafik para cezaları, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununa göre kesilen idari para cezaları, 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca tahsili gereken geçiş ücreti ve idari para cezalarının tebliği, 5326 sayılı Kanun hükümlerine göre ilgili idarelerce yapılacaktır.

Söz konusu cezaların, peşin ödeme indiriminden yararlanılarak ödenmek istenmesi halinde, cezanın verildiği anda kamu görevlisine yapılacak ödemelerdeki indirim uygulamasının yanı sıra, vergi dairelerine ve bankalara yapılan ödemelerde de bu Tebliğin III/D-2 bölümünde yapılan açıklamalar çerçevesinde peşin ödeme indirimi uygulanacaktır.

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca tahsili gereken geçiş ücreti ve idari para cezalarının peşin ödeme indiriminden yararlanılarak ödenmek istenmesi halinde, indirimin geçiş ücreti hariç idari para cezası tutarına uygulanmasına özellikle dikkat edilecektir.

5326 sayılı Kanuna göre taksitlendirme talebi, belirtilen idari para cezaları için ilgili vergi dairesine yapılacak ve talep vergi dairesince sonuçlandırılacaktır. Taksitlendirme uygulamasında bu Tebliğin III/D-3 bölümünde yapılan açıklamalara uyulacaktır.

4) Vergi daireleri idari para cezalarının tamamını tahsil ettikleri tarihten itibaren bir ay içinde durumu ilgili idarelere bildireceklerdir.

VII- RED VE İADE İŞLEMLERİ

Tahsil edilmiş idari para cezalarının herhangi bir sebeple iadesi gerektiği takdirde, red ve iade işlemleri; genel bütçeye dahil dairelerin yaptığı tahsilatlarda, tahsilatı yapan saymanlık tarafından, diğer idarelerin tahsil ettiği idari para cezalarında ise idarenin, para cezasını yatırdığı vergi dairesi tarafından yerine getirilecektir.

Diğer taraftan, idari para cezalarının Hazine hesaplarına aktarılmadan önce iade edilmesinin gerektiği durumlarda, red ve iade işlemlerinin tahsilatı yapan idareler tarafından yerine getirileceği tabiidir.

VIII- DİĞER HUSUSLAR

Bilindiği gibi, 6183 sayılı Kanunda adli ve idari para cezalarının amme borçlusunun ölümü halinde terkin edilip edilmeyeceği hususunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Ancak, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 38 inci maddesinin yedinci fıkrasında "Ceza sorumluluğu şahsidir." hükmü yer almaktadır.

Anayasanın bu hükmü ile şahısların işledikleri idari veya adli suçlara istinaden gerek adli gerekse idari merciler tarafından verilen cezaların yalnızca o kişiye yönelik olarak infaz edilmesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

Diğer taraftan, 12.10.2004 tarihli ve 25611 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

"Ceza sorumluluğunun şahsîliği" başlıklı 20 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında "(1) Ceza sorumluluğu şahsîdir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz." hükmü,

"Sanığın veya hükümlünün ölümü" başlıklı 64 üncü maddesinde de "(1) Sanığın ölümü hâlinde kamu davasının düşürülmesine karar verilir. Ancak, niteliği itibarıyla müsadereye tâbi eşya ve maddî menfaatler hakkında davaya devam olunarak bunların müsaderesine hükmolunabilir.

(2) Hükümlünün ölümü, hapis ve henüz infaz edilmemiş adlî para cezalarını ortadan kaldırır. Ancak, müsadereye ve yargılama giderlerine ilişkin olup ölümden önce kesinleşmiş bulunan hüküm, infaz olunur." hükmü,

yer almaktadır.

Öte yandan, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 96 ncı maddesinde de 5237 sayılı Kanunun 64 üncü maddesine paralel hüküm yer almakta idi.

Bu itibarla, Anayasanın 38 inci maddesi hükmü ile mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer verilen hükümler nedeniyle, cezaya muhatap kişinin ölümü halinde mahkemeler tarafından verilen adli para cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi gerekmektedir. Ancak, müsadereye ve yargılama giderlerine ilişkin olup ölümden önce kesinleşmiş olan mahkeme kararlarının infazı gerektiğinden, bu tutarlar ve eşyalar gerek terekeden gerekse mirasçılardan aranılacaktır.

Öte yandan, 5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince, çeşitli kanunlardaki hükümlere dayanılarak tatbik edilmesi öngörülen ve idarelerin düzenleme yapma ve ceza verme yetkileri gereğince verilen idari para cezalarının, özel kanunlarda belirlenen sürelerde ödenmemesi ve bu cezaların kesinleşmesi halinde, takip ve tahsil işlemlerinin 6183 sayılı Kanun çerçevesinde yerine getirileceği hüküm altına alınmıştır.

İdari para cezalarının düzenlendiği özel kanunlarda, cezaya muhatap olan kişilerin ölümü halinde idari para cezalarının mirası reddetmemiş mirasçılarından takip edilip edilmeyeceği yönünde ayrıca bir hüküm bulunmaması koşuluyla, Anayasanın 38 inci maddesinde yer verilen "Cezaların Şahsiliği" ilkesi gereğince, bu idari para cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi icap etmektedir.

Örneğin, trafik para cezalarının düzenlendiği 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda, trafik para cezası verilen amme borçlusunun ölümü halinde bu amme alacağının mirası reddetmemiş mirasçılarından takip edilip edilmeyeceği yönünde bir düzenleme bulunmadığından, kendisine trafik para cezası verilen amme borçlusunun ölümü halinde bu alacak, borçlunun mirasçılarından takip edilmeksizin tahsilinden vazgeçilecektir.

Tüzel kişilere yönelik olarak verilen adli veya idari para cezalarının tüzel kişiliğin mal varlığından tahsil edilememiş olması nedeniyle, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre sorumlu tutulan ortaklar ve/veya kanuni temsilcilerin ölümü halinde, cezaya tüzel kişilik muhatap olması nedeniyle, mirası reddetmemiş mirasçılarından bu alacakların takibine devam edilecektir.

Tebliğ olunur.

Bu yazı GümrükApp'ten alınmıştır.